

være Mennesker, der ville være med. Nej, hvad vi ville, er at tilfredsstille en Trang, der er til Stede. Alt dette lader det til, at Docent Feilberg staa uden Forstaaelse af. Men efter at han saa helt igennem ikke har haft et eneste Argument for Sagen, snarere imod den, skal Virkningen deraf ophæves ved en høj Grad af Velvilje, idet han alligevel ender med disse Ord: „Støttet paa disse Betragtninger tillader jeg mig at anbefale Andragendet paa det varmeste.“ Jeg vil bede ærede Medlemmer om at læse dette Aktstykke igennem. Det er ret interessant, og det lyser som sagt af Velvilje. Hvis man blot kunde finde paa noget, hvorved det kunde gøre Nytte, anbefaler man Andragendet paa det varmeste. Jeg vil da ogsaa af hele hans Erklæring kun henholde mig til denne Anbefaling. Det var altsaa den første sagkyndige, Ministeren henvender sig til. Da han nu ikke er rigtig klar over Sagen, har han Hovedsmænd under sig: sagkyndige, som han gaar til, og her finder han saa Højskoleforeningens Bestyrelse. Denne afgiver gennem sin Formand, Forstander Alfred Povlsen i Ryslinge, en Erklæring, og denne Erklæring vidner rigtig nok om, at Forstander Alfred Povlsen med alle sine gode Egenskaber og alle sine store Evner i andre Henseender paa dette Omraade aldeles ikke kan paaberaabes som sagkyndig. Hans Udtalelser ere absolut af den Natur, at han ikke kan kende noget til denne Sag. Han er bleven paakaldt som Autoritet i en Sag, som han aldeles ikke vidste noget om; men i Stedet for at indrømme dette siger han: jeg er sagkyndig, jeg er tilkaldt som sagkyndig, og som saadan sætter jeg mig paa Dommersædet og skriver en Mening. Det er nu en Mening, han ikke har nogen som helst Begrundelse for, idet han mangler alt positivt Kendskab til Sagen og dens Udvikling her og andetsteds, men han lader den alligevel gaa af. Hr. Alfred Povlsen siger nemlig helt igennem, at der her ingen Jordbund er for denne Bevægelse, der er ingen Forstaaelse af den, ingen Trang dertil. Dette kan nu være en Mening, han har, og den har han Lov til at have; der er ikke noget at sige til det. Men saa gaar han over til at tale om positive Ting, og naar han gør det, skal han vide Besked. Han gaar over til at tale om de Forsøg, som allerede ere gjorte, og dem kan han ikke kende noget til; ellers kunde han ikke have afgivet disse Erklæringer, som han har afgivet. Han siger nemlig, at disse forskellige Forsøg, som ere gjorte

i denne Retning, maa paa en enkelt Undtagelse nær — som Undtagelse nævner han Dr. Pingels geologiske Foredrag — betragtes som mislykkede. Og man ved nu tværtimod, at disse Forsøg ere lykkedes over Forventning! Hvad skal der nemlig til, for at de skulle lykkes? At der er Mennesker, der ville høre Foredragene, at Tilstrømningen snarere vokser end aftager, at man mærker, at Befolkningen har faaet fat paa Traaden i dem, at altsaa disse Opgaver virkelig ikke ligge fjernere fra Befolkningen, end at den kan følge dem. At alt dette har været Tilfældet, vil kunne paavises ved mangfoldige Vidnesbyrd, og Hr. Alfred Povlsen vilde faa det paavist, hvis han vilde gaa omkring her paa Sjælland og tale med Bønder og Borgere, som have haft med Sagen at gøre. Det er saa givet som nogen Ting. Alligevel siger han imidlertid, at de ere mislykkedes! Der er dog imidlertid et, som kunde siges at være lykkedes, det er Dr. Pingels geologiske Foredrag. Dr. Pingel kende vi jo alle og sætte megen Pris paa ham. Hans geologiske Foredrag ere og vilde sikkert, som de her ere paatænkte, være udmærkede, men at det skulde være dem, som have slaaet bedst an, er ganske sikkert ikke Tilfældet. Nej, Hr. Alfred Povlsen nævner netop ikke det, som er blevet mest paa-skønnet, og det gør han selvfølgelig ikke, fordi han ikke kender det. Han gaar saa videre og siger, at disse Foredrag „ere af vedkommende Tilhørerkredse blevne opfattede som Agitation i antireligiøs Retning, eller de ere faldne til Jorden og have ikke kunnet fortsættes, fordi der manglede Forstaaelse mellem Talere og Tilhørere“. Det er virkelig en fed Mundfuld! Hr. Alfred Povlsen skulde imidlertid blot være kommen herover paa Sjælland og have været til Stede ved nogle af disse Møder, hvor der virkelig har hersket en sund, livlig, frisk Tone baade hos Foredragsholderen og hos Tilhørerne, der til Dels ogsaa optræde som Spørgere, og skulde blot have sagt i en af disse Forsamlinger, at det var en antireligiøs Bevægelse. Man vilde have let ad ham og sagt: Hvor er dog den Mand fra, som kan sige noget saadant? Jeg er overbevist om, at ikke nogen af dem, som have overværet disse Foredrag — og der er ogsaa Præster mellem dem — har faaet en Følelse af, at det var en antireligiøs Bevægelse eller Agitation. Nej, det er en neutral videnskabelig Bevægelse, og der er sikkert ingen, der ved dem har taget Skade i religiøs Henseende. Han siger videre, at de ere faldne til Jorden